

MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 6. évfolyamosok számára

2014. január 23. 14:00 óra

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Tollal dolgozz! Ügyelj a külalakra!
A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.
A megoldásra összesen 45 perced van.
Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Jó munkát kívánunk!

2014. január 23.

1. Három gyógynövény/fűszernövény nevének a szótagjait találod a keretben. Írd le a három növény nevét a három pontvonalra! Ügyelj a pontos másolásra és a helyesírásra!

-lyem	-ján	-li-	-tor-
-kom	pet-	ba-	
-zse-	-zsa-	boj-	-re-

a)

b) Írd a pontvonalra a mély hangrendű növény nevét!

2. Egészítsd ki Tóth Krisztina *Vombat* című vidám állatversének első versszakát a megadott szavakkal! Egy vonalra csak egy szót írhatsz. Ügyelj a pontos másolásra és az írásjelekre!

A

ember

Hogyha

jő

kevés

külsején

mit

mondhat?

ronthat.

_____ a vombat,

az _____

_____ vombat _____

_____ dolog _____

3. Oldd meg a szöveghez kapcsolódó nyelvtani feladatokat!

a	
b	
c	
d	
e	
f	

A magyarok nagyon híres bajvívók voltak. Már az 1100-as években elkerült néhány vitézünk Nyugat-Európába. Sok városban lándzsával vívtak meg a helybeli ellenfelekkel. A krónikások szerint még Angliában is jártak magyar vitézek, hogy ott küzdjenek meg más lovagokkal. Az angol könyvekben nagy elismeréssel emlékeztek meg a messzi földről érkezett magyarokról.

a) Írd a megadott szavak mellé a megfelelő mássalhangzó-kapcsolódási törvény betűjelét!

küzdjenek: emlékeztek: elismeréssel:

- A) részleges hasonulás (zöngésség szerinti)
- B) részleges hasonulás (a képzés helye szerint)
- C) teljes hasonulás (írásban jelölt)
- D) teljes hasonulás (írásban jelöletlen)
- E) összeolvadás

b) Karikázd be annak a szónak a betűjelét, amelyik a megadott „nyelvtani egyenletnek” megfelel!

magyar + képző + rag

- A) magyarokat B) magyarságról C) magyarítás D) magyarul

c) Jelöld az alábbi szóban a szóelemek határait függőleges vonallal, majd írd a szóelemek fölé a megfelelő számot: 1 = szótő, 2 = képző, 3 = jel, 4 = rag

f ö l d r ő l

d) Az alábbi szavak közül melyik követi a betűrendben a *város* szót? Írd a pontvonalra!

varrat, varjú, vándor, váza, vanília

A kiválasztott szó:

e) A minta alapján válaszd el minden lehetséges helyen az alábbi szavakat!

Minta: vá-ros-ban

földért:

lándzsákon:

f) Írd le a pontvonalra a szöveg negyedik mondatában található főneveket!

Főnevek:

4. Az alábbi ismeretterjesztő szövegben öt szó (kifejezés) helyesírása hibás. Írd a pontsorokra az öt hibás helyesírású szó hibátlan alakját! Az öt helyes megoldás mindegyike öt külön pontsorra kerüljön!

Akik útra kellnek a sivatagban, sokszor nem hisznek a saját szemüknek. Előfordul, hogy a sivatagi vándor és utitársai szeme előtt a hőségtől remegő levegőben, a pusztaság kellős közepén hirtelen felbukkan egy csillogó tó, és feltűnik az enyhét adó pálmafák képe. Ez a látvány árnyékot, pihenőt és enyhülést ígér. Mivel minél hamarabb el szeretnék érni a céljukat, ezért sebes ügetésre ösztönzik a hátasaikat, de egy lépéssel sem kerülnek közelebb az áhított pihenőhelyhez. Sajnos csak délibábot látnak.

.....

.....

.....

5. Egészítsd ki a három szólást a megadott szavak közül a megfelelővel, majd írd le a szólás jelentését jelölő betűt!

a) NYELT

A szólás jelentését jelölő betű:

b) FARKASNAK MUTAT

A szólás jelentését jelölő betű:

c) AD ALÁ

A szólás jelentését jelölő betű:

A szólások kiegészítéséhez választható szavak:

LOVAT, KAPÁT, TYÚKOT, SZAMARAT, VIRÁGOT, KARÓT, ERDŐT, GOMBÓCOT

A szólásokhoz választható jelentések:

- A) Nagyon lassan csinál valamit.
- B) Felbátorít.
- C) Feltűnően magas ember.
- D) Nagyon szomorú.
- E) Becsületes, törvénytisztelő ember.
- F) Feszesen, mereven ül vagy áll; kevély, gőgös.
- G) Olyan embert tanít valamire, aki nála többet tud a szóban forgó dologról.
- H) Hangzatos, de teljesíthetetlen ígéretek tesz; mindent megígér.

a

a

b

c

6. Az alábbiakban három ókori bölcsességet olvashatsz.

a	
b	
c	
d	

A történelem bölcsélet, mely példákkal tanít.

Sohasem cselekszik helyesen az, aki rögtön hisz másoknak.

Átok a rossz szomszéd, a derék szomszéd pedig áldás.

a) A három mondat szavai közül írd le a pontsorra azt az egy szót, amelyiknek a jelentése:
megbecsülésre méltó, jóra való, becsületes.

A keresett szó:

b) A megadott betűk felhasználásával írd le az a) részben keresett szó két ellentétes jelentésű párját! Minden betűt egyszer kell felhasználni.

A megadott betűk: **a, a, á, i, h, j, l, ny, s, t, v**

Az egyik ellentétes jelentésű szó:

A másik ellentétes jelentésű szó:

c) A három mondat szavai közül írd le a pontsorra azt az egy szót, amelyiknek a jelentése:
a kijelentés vagy a szóban forgó esemény után azonnal.

A keresett szó:

d) A megadott betűk felhasználásával írd le a c) részben keresett szó két rokon értelmű párját! Minden betűt egyszer kell felhasználni.

A megadott betűk: **b, m, n, n, ny, s, t, t, a, é, o, ü**

Az egyik rokon értelmű szó:

A másik rokon értelmű szó:

7.	Egészítsd ki a következő mondatok hiányos szavait úgy, hogy a kapott mondatok az előttük olvasható mondatok tartalmának megfelelőek legyenek!	a
	a) A kertészek hanyagul dolgoztak. Kiegészítés: A kertészek gon.....lanul dolgoztak.	b
	b) A tanárnő jelenleg nem akar feleltetni. Kiegészítés: A tanárnő egyeőre nem akar feleltetni.	c
	c) Az automata pénz bedobásával működik. Kiegészítés: Az automata működéséhez ér szükséges.	
8.	Egy négy mondatból álló ókori tanmese mondatai összekeveredtek más mesék részleteivel. A megfelelő betűk beírásával állítsd sorrendbe az eredeti tanmese négy mondatát!	a
	A) A csata már hosszú ideje tombolt, amikor felmerült egy kis hal, és megpróbálta szétválasztani őket. B) Ugyanígy némely ember tudatlanságában nem őrizkedik ellenségeitől, de barátait mint rosszakarókat eltaszítja magától. C) A legyek rászálltak, enni kezdték, és édessége miatt nem mentek el róla. D) Ugyanaz a lendület azonban a delfint is kidobta a partra. E) Egyszer a delfinek és a bálnák egymással küzdöttek. F) Ugyanígy a mohóság sokak számára sok baj okozója. G) Egyszer a tonhal, amelyet egy delfin üldözött, nagy csapkodással menekült, és a nagy lendülettől kivetődött a partra. H) De egy kis idő múlva úgy odaragadt a lábuk, hogy fel sem tudtak szállani, és elpusztultak. I) A méhek pedig, mikor megjöttek a mezőről, ahogy ott találták őt, fullánkjukkal nekiestek, és szörnyen helybenhagyták. J) A mese azokra vonatkozik, akik viszálykodó hajlamukkal saját maguknak ártanak. K) Egyszer egy éléskamrában kiömlött a méz. L) A legyek beleestek a húsos fazékba, és fuldokolni kezdtek. A mese 1. mondatát jelölő betű: A mese 2. mondatát jelölő betű: A mese 3. mondatát jelölő betű: A mese 4. mondatát jelölő betű:	

9. Olvasd el az alábbi szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

a	
b	
c	
d	

Egy vitéz zsoldos katona, akinek Mátyás király a hadjáratai során gyakran igénybe vette szolgálatait, meghallotta, hogy háború tört ki Mátyás király és Frigyes császár között, akinek ő valamikor esküvel megfogadta, hogy háború idején visszatér hozzá, bárhol legyen is. Megkérte tehát Mátyás királyt, hogy engedelmével hadd mehessen vissza a császárhoz. Mikor ezt először kérelmezte, a király egy kissé indulatosnak mutatkozott, felhozta, hogy nem igazságos dolog, ha a katonák háború idején hagyják ott azt, aki őket békében fizette és táplálta. Mert ki ad enni béke idején olyan katonának, akinek háborúban nem látja hasznát? De a katona megmondta távozásának okát: esküvel adta a szavát, és föltett szándéka, hogy semmi módon azt vissza nem vonja. E szavakra megindult a király, a katonát sok szép ajándékkal elhalmozva visszaküldte a császárhoz, s mindenki előtt dicsérte elhatározását, hiszen adott szavát többre becsülte az előnyöknél és a király kegyénél.

(A www.oszk.hu alapján)

- a) A szöveg alapján állapítsd meg, hogy melyik állítás igaz, illetve melyik hamis! Karikázd be a megfelelő szót az állítások előtt!

1. IGAZ – HAMIS A katona Mátyás és Frigyes seregében is szolgált.
2. IGAZ – HAMIS Frigyes császár megjutalmazta a katonát a hűségéért.
3. IGAZ – HAMIS Mátyás király és Frigyes császár a közös ellenség ellen ment háborúba.
4. IGAZ – HAMIS A katona pénzért szolgált Mátyás királyt.

- b) Állítsd számozással időrendbe az alábbi állításokat a történetnek megfelelően.

- A katona megkérte a királyt, engedje el a szolgálatból.
- A katona esküt tett a császárnak.
- A katona elhagyta a királyi szolgálatot.
- A király dühös lett a katonára.
- A katona királyi szolgálatba lépett.
- Kitört a háború a két uralkodó között.

2014. január 23.

c) Karikázd be a szöveg alapján a legmegfelelőbb szót!

A katona legfőbb tulajdonsága:

- A) a vakmerőség
- B) az erő
- C) az állhatatosság
- D) az ügyesség
- E) a türelem
- F) a kapzsiság
- G) a tapasztalat

d) Mit jelent az utolsó mondatban ez a kifejezés: „Megindult a király...”

- A) Megbántódott.
- B) Ellovagolt.
- C) Előrelépett.
- D) Meghatódott.
- E) Vidám lett.
- F) Dühös lett.